

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 17554
Tarih: 22.03.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nuran İMİR

Şırnak Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Esas Komisyon	İçişleri	
Tarih: 23 Mart 2022		Esas No: 2/4326

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
22 Mart 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
22 Mart 2022
No. 987463
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Yüzyıllardır farklı coğrafyalarda kutlanan Newroz bayramı birçok anlam ve önemi içinde barındırmaktadır. Bazen baharın gelişi, doğanın yeniden var oluşu anlamına gelirken diğer yandan ezilen bir halkın demirci Kawa önderliğinde dehhaka karşı isyan edişi ile bir direniş bayramı olarak yüzyıllardır farklı topluluklar tarafından kutlanmaktadır. Kürtler için ise son yüzyılda özellikle Kürtlerin kültürlerini yansıttıkları bir bayram olarak kutlanmaktadır. Buda zamanla Newroz'un Kürtlerin ulusal bayramı olarak tanımlanmasına yol açmıştır. Bu nedenle Newroz, Ortadoğu ve Mezopotamya'da yaşayan halklar arasında mevsimsel dönüşümün yaşanmasını ve doğanın yeniden canlanmasını ifade ederken binlerce yıldan bu yana kutlanan bir bayram olmuştur. Kürt halkının Newroz dediği bu bayram Türkçede "Yeni Gün" anlamına gelirken halklar arasında Noruz / Nowruz / Naurız / Nevruz ve Sultan-ı Nevruz gibi çeşitli isimlerle de anılmaktadır.

Kürt kültür tarihinin önemli bir parçası olan Newroz Bayramı'nın, Kürtlerin ataları olarak kabul edilen Gutiler tarafından da tapınaklarda "Yeni Gün" anlamına gelen "Zagmuk" adıyla kutlandığı tarihi kaynaklarda geçmektedir. Bu kapsamda Zagmuk bayramında da, Newroz'da olduğu gibi düzenlenen törenlerde ateşler yakıldığı ve bununla birlikte kralın da halkın arasına girdiği belirtilmektedir. Tarihi kaynaklara bakıldığında bu bayramın Gutilerden sonra Hurri, Mitanni, Med, Kassit ve Urartularda da sürdüğü, aynı şekilde Zerdüşlükte de görüldüğü anlaşılmaktadır. Bunun yanında birçok halkın birlikte yaşadığı coğrafyada Bahai ve İran takvimlerine göre yılın ilk gününü temsil eden Newroz adına yazılı olarak ilk defa ikinci yüzyılda Pers kaynaklarında rastlanmaktadır. Ayrıca yaresan dinine mensup toplulukların Newrozu aslında bir din bayramı olarak kutladıkları da bazı kaynaklarda geçmektedir.

Her ne kadar Newroz'la ilgili her ulusun beslendiği bir mitolojisi, nesiller boyu aktardığı bir anlatısı varsa da Newroz Bayramı Kürtler açısından Demirci Kawa'nın halka eziyet edip katleden Zalim Dehhak'a karşı başkaldırarak direnmesiyle Kürtlerin özgürleşmesi efsanesine dayanmaktadır. Bu nedenle tarihsel akış içinde Kürtlerle özdeşleşen Newroz, bin yıllardan bu yana farklı ritüel ve pratiklerle kutlanmaya devam edilmektedir. Bu realiteye rağmen Newroz Bayramı, ülkemizde uzun yıllar yasaklı hale getirilmişti. Newroz Bayramı'nın yasaklanması sonucunda yaşanan olaylarda bugüne kadar yüzlerce kişi hayatını kaybetmiş, bir o kadarı da yaralanmıştı. Özellikle onlarca kişinin hayatını kaybettiği 1992 Cizre Newroz kutlamaları halen hafızalardaki tazeliğini korumaktadır.

Yaşanan onca tecrübeye rağmen bugün de Newroz'un festival havasında kutlanmasını engelleyen konjonktürel yasaklar söz konusu olabilmektedir. Siyasi atmosfere göre alınan engelleme veya kısıtlama kararları, birçok defa gerginliğe yol açmıştır. 2008 yılında da Newroz Bayramı'nın kutlanmasına izin verilen yerlerde tek bir sorun bile çıkmazken izin verilmeyen yerlerde ölüm, yaralanma, gözaltı ve tutuklanma vakaları kayda geçmişti. En son 2017 yılında, Diyarbakır Newroz'unda üniversite öğrencisi Kemal Kurkut, Newroz alanında herkesin gözleri önünde öldürüldüğüne şahit olunmuştur. Bütün bunlar, Newroz'un bir festival havasında kutlanmasını engelleyen temel parametreler olarak tarihte yer almıştır.

Bugün 21 Mart Newroz Bayramı; baharın gelişiyle doğanın canlanarak hayatın bereketlenmesini simgelediği için birçok ülkede resmi bir bayram olarak kutlanmaktadır. 21 Mart, Türkiye'de de başta Kürtler ve Türkler olmak üzere tüm halkların birlikte festival şeklinde kutladığı bir gün olabilir. Bunun yolu, 21 Mart gününün resmi tatil ilan edilerek halkların Newroz meydanında birlikte halaya durmalarını sağlamaktır. Tam da bu nedenlerle Newroz Bayramı'nın özgürce kutlanması halkları bir araya getirip kaynaştıran bir çimento vazifesi de göreceği için 21 Mart'ın resmi bayram olarak kabul edilmesi tarihi bir adım olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 – 21 Mart gününün ülkemizde milyonlarca insanın barış içinde kutlaması nedeniyle 21 Mart'ın Newroz Bayramı olarak kutlamalarının resmi tatil kapsamına alınması amaçlanmaktadır.

Madde 2 – Yürürlük maddesidir.

Madde 3 – Yürütme maddesidir.

Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Madde 1 – 2429 sayılı kanunun ikinci maddesinin C ve D fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“C) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü, 15 Temmuz günü Demokrasi ve Milli Birlik Günü ve 21 Mart günü Newroz Bayramı tatilidir.

D) Ulusal, resmi ve dini bayram günleri ile yılbaşı günü, 1 Mayıs günü, 15 Temmuz günü ve 21 Mart günü resmi daire ve kuruluşlar tatil edilir.”

Madde 2 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 – Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.